YAŞAYAN TARİXİMİZ: VETERANLAR

İnsan şüurlu varlıq olaraq, həyatı boyu öyrəndiklərini özündən sonrakı nəslə ötürməlidir. Bunun üçün nə qədər yaşlı nəsil mənəvi təpərini saxlayırsa, gənc nəsil vaxtı boşa vermədən faydalanmağa çalışmalıdır. Axı həyatın axarı elədir ki, onu dayandırmaq olmaz. Bu gün var olan, sabah olmaya bilər.

Bir də bir məsələni də qeyd etmək istəyirəm. Oğul atasına necə baxırsa, onun öz oğlu da gələcəkdə ona eləcə baxacaqdı. Dünyanın bir çox ölkələrində yaşlı nəslə münasibət fərqlidir. Elə ölkələr var ki, yeni nəsil özündən əvvəlkinin taleyi ilə maraqlanmır. Bir növ yaşlaşmış adamlar taleyin ümidinə buraxılır. Amma dədə-babadan Azərbaycan xalqının qocalara hörmət bəsləmək, ehtiram göstərmək ənənəsi var. Çox olub ki, hökmdarlar çətinə düşəndə, müşkül bir problemi həll eləməli olanda, qocalara üz tutmalı olublar. Axı dünyada elə bir sirr yoxdur ki, elə bir dolaşıq kələf yoxdu ki, onu açmaq mümkün olmasın. Azərbaycan nağıllarında, Şərqin çox dəyərli inciləri sayılan «Kəlilə və Dimnə»də, «Hitopadişa»da, «Min bir gecə» nağıllarında... insanlar çox vaxt ən çətin sirləri həyat təcrübəsi olan zəngin ömür yolu keçmiş müdrik qocalardan öyrənirlər.

Artıq qeyd etdiyim kimi, bu sahədə bizim xalqımızın tarixi və yaşarı ənənələri var. Ağsaqqala xüsusi ehtiram göstərmək, ona məclisin başında yer vermək, hər hansı bir işə başlayanda, ağsaqqaldan xeyir-dua almaq ənənələri indi də dəyərini itirməyib. Çox olub ki, nəticəsində qan görünən ədavətlər ağsaqqalların müdaxiləsi ilə aradan götürülüb. İnsanlar sülhə gəliblər. Düşünürəm ki, bu gün də dünyanın bir çox problemləri zor tətbiqindən yan keçməklə müdriklərin bir araya gəlməsi ilə həll oluna bilər. Azərbaycanın yaşlı nəsli tarixin çox ağır dönəmlərindən keçib. II Cahan savaşını görənlər az da olsa hələ qalır. Sonrakı zamanların çaxnaşmaları da bir çoxumuzun gözü önündə baş verib. Biz gərək ağır, faciəli hadisələrin cəmiyyətdə tüğyan eləməsinin qarşısını almağın yollarını yeni nəslə öyrədək. Bunun da bir yolu var. Yeni nəsil yaşlı nəslə ehtiramla yanaşmalıdır. Hər halda indiki məqamda bir yaşlı nəsli qane edir və biz də bunun əvəzində cəmiyyətdən bacardığımız köməyi əsirgəmirik.

* * *

Respublika Veteranlar Şurası yarananda onun başlıca vəzifəsi dövlətin bir sıra istiqamətlərdə apardığı siyasətə dəstək verilməsindən, gənclərin vətənpərvərlik, beynəlmiləlçilik ruhunda tərbiyəsindən, veteranların sosial müdafiəsinin və asudə vaxtlarının təşkili və digər məsələlərdən ibarət idi.

Müxtəlif istiqamətlərdə fəaliyyətini təşkil etmək üçün respublika veteranlar şurası yarandığı ilk günlərdən etibarən müvafiq tədbirlər görmüş, öz strukturunu, ştat vahidini bu fəaliyyətə uyğun qurmağa nail olmuşdur. Azərbaycanın xilaskar oğlu, Ümummilli Lider, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin Azərbaycan qarşısındakı xidmətlərindən biri də ölkədə veteran hərəkatının inkişafına göstərdiyi böyük dəstək idi. Ümummilli lider H.Əliyevin respublikaya birinci rəhbərliyi dövründə veteranlara dərin hörmət əlaməti olaraq bütün məclislərdə yuxarı başda yer göstərilirdi, onların maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırmaq üçün mühüm qərarlar qəbul edilirdi. Bu, indi də yaşayan bir ənənəyə çevrilib.

Təəssüf ki, 80-ci illərin sonu 90-cı illərin əvvəllərində veteranlara maddi və mənəvi kömək ikinci dərəcəli məsələ kimi arxa plana keçdi.

Lakin Heydər Əliyev xalqın iradəsi ilə 2-ci dəfə respublikaya rəhbər gəldikdən sonra veteranlara qayğı qat-qat artdı.

Vətəndaşların hüquq və azadlıqları, sosial təminat hüququ müstəqil Azərbaycan Dövlətinin Konstitusiyasında təsbit edildi. Qəbul edilən bir sıra yeni qanunlar, müharibə, əmək və silahlı qüvvələr veteranlarına nəzərdə tutulan güzəştlər, prezidentin verdiyi fərmanlar, respublika Milli Məclisinin və hökumətinin normativ hüquqi aktları müstəqil dövlətimizin veteranlara qayğısının parlaq nümunələridir. Bunların hamısı dövlət qarşısında xidmətlərinə görə müharibə, əmək veteranlarının və onlara bərabər tutulan digər vətəndaşların sosial müdafiəsi sahəsində prezidentin rəhbərliyi ilə yeridilən ardıcıl siyasətin bariz nümunəsidir.

Dövlətin bu qayğılarını hər bir veterana çatdırmaq məqsədiylə veteranlar təşkilatı 1997-ci ildə "Veteranlara Dövlət qayğısı" toplusunu çap etdirdi. Bu topluda Azərbaycan Respublikasının müharibə, əmək və silahlı qüvvələr veteranlarına, müxtəlif kateqoriyadan olan təqaüdçülərə, əlillərə, onların ailə üzvlərinə verilən imtiyaz və güzəştlərə dair qanunlar, fərmanlar, qərarlar və digər normativ hüquqi aktlar, ayrı-ayrı sənədlərdən çıxarışlar öz əksini tapmışdır. Veteranlar Ulu Öndərin siyasi kursunu bu gün böyük yaradıcılıqla və böyük səriştə ilə davam və inkişaf etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Ali baş komandanı İlham Əliyevin daim böyük qayğısını görür və heç bir şübhə yoxdur ki, gələcəkdə də görəcəkdir.

2015-ci ildə Respublika veteranlar təşkilatı üçün ayrılmış yeni ofisin açılması və bu açılışda möhtərəm prezident İlham Əliyevin və 1-ci vitse prezident Mehriban Əliyevanın iştirakı veteranlara böyük qayğının bariz nümunəsidir.

Respublika veteranlar təşkilatının yaranmasından 30 il keçir. Bütün bu dövr ərzində veteran təşkilatı və onun bütün üzvləri Azərbaycan xalqına, vətəninə və dövlətinə sadiq gəncliyin yetişməsində əlindən gələni edir və bundan sonra da edəcəkdir.

Gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasında nəşr olunan hər hansı bir çap məhsulunun böyük əhəmiyyəti vardır.

Bu baxımdan ilk növbədə Respublika Veteranlar təşkilatının orqanı olan "Veteran" qəzetinin böyük xidmətlərini qeyd etmək istərdim. Son illər onun yüksək poliqrafik keyfiyyətlə, qiymətli kağızda rəngli çap olunması, maraqlı yazıları oxucuları cəlb edir. Qəzetin kollektivi müntəzəm olaraq müharibə və əmək veteranlarının maraqlı xatirələrini çap eləməklə gənclərin hərbi vətənpərvərlik ruhunun yüksəlməsinə, vətənə, xalqa və dövlətə olan məhəbbətlərin artırılmasına nail olur.

Yarandığı gündən çap məhsullarının nəşrinə xüsusi diqqət yetirən Respublika Veteranlar təşkilatı yüzlərlə kitab, kitabça vərəqlər çap etdirmişdir. Onların arasında Yazıçı Hüseyn Abbaszadənin "General" romanı da var. Bu əsər Azərbaycan ədəbiyyatında İkinci Dünya Müharibəsi mövzusunda yazılmış ən dəyərli ədəbi abidələrdəndir.

Yazıçı Hüseyn Abbaszadə xalqımızın fəxri, 2 dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, istedadlı sərkərdə, 33 yaşlı general Həzi Aslanovun ağır döyüş yolunu, həyatını, yaddaqalan rəngarəng tarixi, bədii epizodlarla qələmə alaraq, maraqlı hadisələr və obrazlar qalereyası yaratmışdır. Ona görə də əsər qarşısına Həzi Aslanovu xalqına olduğu kimi tanıtmaq məqsədi qoyan yazıçıya da xalq sevgisi qazandırmışdır.

Azərbaycan xalqının qəhrəmanlığını, hərbi vətənpərvərlik ənənələrini tərənnüm edən tarixi salnaməni veteran təşkilatında əvəzsiz xidmətləri olan, «Azərbaycanın Levitanı» adını qazanmış Abdulla Qurbani "Azərbaycan veteranları tarixin qızıl səhifələrində" kitabında yazmışdır. Bu əsər qələmə alınmış müasir qəhrəmanlıq, şücaət və rəşadət dastanıdır. Kitabda II Dünya müharibəsindən sonra təsis edilmiş SSRİ-nin ilk veteranlar təşkilatının yaranmasından ta bu günədək Azərbaycanda veteran hərəkatının tarixindən, onun məqsəd və vəzifələrindən, apardığı məqsədyönlü bəşəri işlərdən söhbət açılır və bu fonda ötən illər Qarabağ müharibəsinin mənzərəsi gözlərimiz önündə canlanır.

Azərbaycan Respublikası Veteranları Təşkilatının sədr müavini, ehtiyatda olan polkovnik Cəlil Xəlilovun "Azərbaycan Veteranı: Böyük yol 30 il" kitabı 2017-ci ildə işıq üzü görmüşdür.

Arxiv, rəsmi dövlət sənədləri və dövri mətbuata istinadən hazırlanmış kitabda Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının yaradıldığı 30 ildə keçdiyi tarixi yolun ən mühüm məqamlarından bəhs edilir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikasına ikinci dəfə rəhbərlik etdiyi illərdə veteran hərəkatında canlanma yaratması və bu istiqamətdə görülən işlərin vahid dövlət siyasətinin tərkib hissəsinə çevrilməsi nəzərə çatdırılır. Kitabda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin birbaşa dəstəyi və tövsiyəsi ilə 1994-cü ildə "Veteranlar haqqında" qanunun qəbulundan sonra təşkilatın fəaliyyətinin daha səmərəli qurulması xüsusi qeyd edilir. Ümummilli Liderin və Azərbaycan Respublikası prezidenti cənab İlham Əliyevin müxtəlif dövlət tədbirləri, bayram mərasimlərindəki çıxışları, müraciətlərində veteranlarla bağlı səsləndirdikləri müdrik fikirlər də kitaba daxil edilmişdir.

Bu kitabın gənc nəslin azərbaycançılıq məfkurəsinə uyğun, vətənə, xalqa məhəbbət, öz tarixi keçmişinə hörmət ruhunda tərbiyə olunmasında, hər bir gəncin vətəndaş kimi formalaşmasında böyük əhəmiyyəti var.

Respublika veteranlar təşkilatı tərəfindən bəzi veteranlar təşkilatlarının Dövlət idarələri və ictimai təşkilatlarla birgə iş təcrübəsi kitabça şəklində çap olunmuş və bütün rayon veteranlar təşkilatlarında öyrənilib tətbiq olunmuşdur. Veteranlarımız ahıl yaşlarının zirvəsində olmağına baxmayaraq yorulmadan özlərinin yaddaşlarına həkk olunmuş döyüş səhnələrini qələmə alaraq öz əsərlərini çap etdirməklə gənclərdə hərbi vətənpərvərlik ruhunun yüksəlməsinə öz töhfələrini verməkdə davam edirlər. Bu yaxınlarda 97 yaşlı Müharibə veteranı Aleksandr Qritçenkonun və ehtiyatda olan polkovnik, respublika veteranlar təşkilatının sədr müavini Cəlil Xəlilovun 62-ci kitabı 938 səhifə həcmində "Xalqlar dostluğu və Qələbə" (˜ Æ Ł Æitabı)rus və Azərbaycan dillərində iqtisadiyyat üzrə fəlsəfə doktoru, Yazıçılar və Jurnalistlər birliklərinin üzvü Şəddat Cəfərovun redaktorluğu ilə nəfis şəkildə çap olunmuşdur.

Kitabda müəlliflər tarixi sənədlərdə xalqımızın qəhrəmanlıqlarından və xalqın qəhrəman əsgərlərinin ölkəmizin və Avropa xalqlarının faşizmdən xilas edilməsi naminə bübarizələrindən danışırlar. Müəllif və tərtibatçı Aleksandr Qritçenko və Respublika veteranlar təşkilatının kollektivi olmaqla "Qələbə və yaddaş kitabı Şəddat Cəfərovun redaktorluğu ilə çap olunmuşdur. Kitab Böyük Vətən müharibəsinin başlanmasının 75 illiyinə həsr olunmuşdur. "Qələbə və yaddaş kitabında Azərbaycan Respublikasının veteran təşkilatının yaranmasından və bu təşkilatın üzvlərinin Böyük Vətən müharibəsinin iştirakçılarından bəhs edilir. Məqsəd onların qəhrəmanlıqlarının təbliği və onların döyüş həyatlarının təkrarsız səhnələrini gələcək nəsillərə çatdırmaqdır. Kitab 638 səhifədən ibarətdir. Kitabın sonunda Bəxtiyar Vahabzadənin "Veteran marşı", Nikolay Xaritonovun "Qələbə Günü", Vladimir Vısotkinin "Qardaşlıq məzarları» və başqa vətən müharibəsinə həsr olunmuş şeirləri də verilmişdir.

Bu və başqa yüzlərlə çap olunan kitablarda xalqımızın müharibədə və arxa cəbhədə göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlıqlarının tariximizi yazaraq gələcək nəsillərə çatdırır, onlarda hərbi-vətənpərvərlik ruhunun yüksəlməsinə xidmət edir.

* * *

Azərbaycan xalqı bir çox tarixi problemlərinin kəsişdiyi zamanı yaşayır. Təbiidir ki, həmişə belə dövrlərdə cəmiyyətdə tarazlıq pozulur, mənəvi mühit qarışır. Məhz biz 90-cı illərin əvvəllərində bu dövrü, əgər belə demək mümkünsə, böyüyə, kiçiyə hörmət, ehtiramın yaddan çıxdığı, arxa plana keçdiyi vaxtda necə bir fəsadlar yarandı - bunu gördük. Ona görə də biz cəmiyyətin ictimai həyatında yaxından iştirak eləməliyik. Ulu Öndərin xalqımız üçün açdığı yolda inamla irəliləyən prezidentimizə dayaq olmalı, onunla cəmiyyətin daha aşağı dərinlikləri arasında körpü missiyasını yerinə yetirməliyik. Bu bizim xalqımız, dövlətimiz qarşısında ən dəyərli və sonuncu borcumuz olar. Azərbaycan veteranları özünü xalqın bir hissəsi bildiyi kimi, dövlətin də doğması, yardımçısı bilir. Biz Azərbaycanın gələcəyinə inanırıq, həyatımızın mənasını

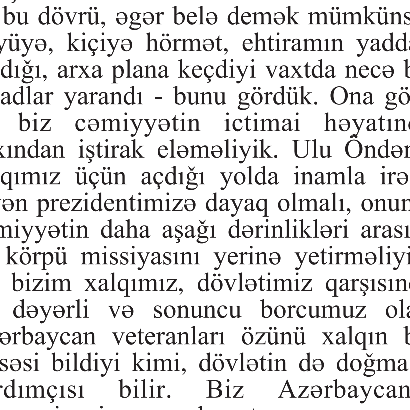

Şəddat Cəfərov
Azərbaycan Respublikası Veteranlar təşkilatının rəyasət heyətinin üzvü